

Motion till riksdagen 2024/25:3358

av Karin Rågsjö m.fl. (V)

med anledning av prop. 2024/25:144 Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2024/25:144 Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel.

Inledning

Regeringen föreslår i propositionen att högkostnadsskyddet på läkemedelsområdet ska uppdateras så att patienterna ska betala en högre egenavgift. Syftet med höjningen är, enligt regeringen, att förbättra möjligheterna till en hållbar finansiering av läkemedelskostnaderna. Justeringen innebär att kostnadstaket för högkostnadsskyddet för läkemedel höjs, från 2 900 kronor till 3 800 kronor. Beloppen inom den s.k. högkostnadstrappan höjs också i varje steg. Dessutom ändras det första trappsteget så att patienten betalar 75 procent, i stället för 50 procent, av kostnaden i intervallet. Sammantaget beräknas avgifterna som den enskilde som mest kan behöva betala öka med 900 kronor under en tolv månadersperiod.

Med de föreslagna höjningarna och utformningen av skydd mot höga kostnader beräknas samtliga patienters egenavgifter för läkemedel öka med ca 540 miljoner kronor för 2025, 2 160 miljoner kronor för 2026 och 2 700 miljoner kronor för 2027. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Avslå höjningen i högkostnadsskyddet

Förslaget innebär att patienternas kostnader för läkemedel höjs. Det handlar i många fall om läkemedel som är livsnödvändiga eller avgörande för att människor ska få en dräglig tillvaro. Höjningen sker i en tid då de svenska hushållen är extremt pressade av en

ekonomisk kris som regeringen vägrar att hantera på något annat sätt än att förvärra klyftorna i samhället. De fattigaste delarna av befolkningen, som växt explosionsartat de senaste åren, ska enligt Sverigedemokraternas och regeringens politik bli ännu fattigare genom lägre bostadsbidrag, åtstramningar av försörjningsstödet och nedtrappad a-kassa. Nu ska de heller inte ha råd att köpa sina mediciner. Det beror i grunden på att regeringen prioriterar att sänka skatten med över 33 miljarder kronor för den allra rikaste delen av befolkningen. Regeringens förslag saknar dessutom såväl en analys av de konsekvenser det får för de patienter som inte har råd att betala för sina mediciner samt alternativa förslag och lösningar på de problem som regeringen säger sig vilja lösa.

Av remissinstansernas kritik framgår bl.a. att det är många som inte har råd med en kostnadsökning på sina mediciner. När Sveriges Apoteksförening genomförde en enkät bland medarbetare på apotek sa 67 procent av de över 1 000 svarande att de varje vecka möter kunder som avstår från att hämta ut läkemedel på grund av kostnaderna. Nästan 90 procent av medarbetarna såg också att den föreslagna förändringen kommer att innebära att fler avstår från sin behandling.

Cancerfonden skriver i sitt remissvar att en höjning av högkostnadsskyddet kan påverka drabbades möjlighet att genomföra sin cancerbehandling och att den redan ojämlika cancervården riskerar att bli ännu mer ojämlik.

Funktionsrätt Sverige skriver att höjningen riskerar att belasta hälso- och sjukvården eftersom människor som inte tar sin medicin blir ännu sjukare och alltså hamnar i sjukvården i stället för att kunna leva på som vanligt. De får medhåll av bl.a. Astma- och allergiförbundet, Psoriasisförbundet och Sveriges stadsmissioner.

Folkhälsomyndigheten skriver att de ser en risk att personer med små ekonomiska marginaler och en relativt hög konsumtion av läkemedel riskerar en försämring av både privatekonomi och hälsa.

I remissvaren har flera kommuner pekat på att ett höjt tak kan innebära att kostnaderna för försörjningsstöd ökar. De beräkningar som finns i propositionen visar en kostnadsökning på 60 miljoner kronor 2027 för de hushåll som har ekonomiskt bistånd och behöver köpa läkemedel. Eftersom regeringen inte avser att kompensera för detta kommer kostnaderna antingen leda till en försämrad kommunal ekonomi eller landa på de patienter som har absolut minst marginaler.

Att regeringen trots den omfattande kritiken från remissinstanserna och trots det ekonomiska läget och den växande fattigdomen väljer att gå vidare med förslaget utan att analysera konsekvenserna av det eller undersöka alternativa lösningar visar med all tydlighet vad den prioriterar.

Riksdagen bör avslå proposition 2024/25:144 Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel. Detta bör riksdagen besluta.

Karin Rågsjö (V)

Nadja Awad (V)

Isabell Mixter (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)

Maj Karlsson (V)

Daniel Riazat (V)